

Čís. 680.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pokud jsou drahé kovy, najmě zlaté a stříbrné peníze, předměty potřeby ve smyslu § 1.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1922, Kr I 449/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Litoměřicích ze dne 2. září 1920, jímž byli obžalovaní dle § 259 č. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro přečin § 11 čís. 4 zák. ze dne 17. října 1919 č. 568 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že si obžalovaný Jindřich F., povoláním hudebník, opatřil od svých příbuzných 6 zlatých mincí (3 deseti- a 3 dvacetikoruny) a to směnou za 450 korun papírových, aby si ze zlatého kovu dal zhotoviti umělé zuby, že však mincí k tomu účelu nepoužil, nýbrž je prodal za několik dní číšníkovi Alfonsu T-ovi, o němž věděl, že je dále prodá, za 783 K (tedy se ziskem 333 K), a že T. tytéž mince prodal ještě téhož dne jakémusi Emilu K-ovi, o němž věděl, že obchoduje kovovými penězi, za 900 K, tedy se ziskem 117 K. Dále zjistil, že Alfons T. sám koupil 241 stříbrných marek a korun za 824 K a prodal je témuž K-ovi se ziskem 241 K za 1065 K, dále, že prodal K-ovi i 10 stříbrných korun, které měl sám, po 4 K 50 h a že sprostředkoval pro něho od jistého hosta z hotelu výměnou 100 K ve zlatě za 800 K v papírových penězích. Lichevní soud vyslovil v rozsudku přesvědčení, že by jednání obou obžalovaných zakládalo objektivní skutkovou podstatu přečinu řetězového obchodu a pletich, kdyby bylo lze pokládati zlato a stříbro (ať ražené či neražené) za předmět potřeby. Poněvadž však jsou oba kovy dle náhledu prvního soudu zbožím přepychovým, které neslouží přímo ani nepřímo k ukojení životních potřeb lidí a domácích zvířat, a, pokud se jich užívá na př. v lékařství, dají se nahraditi lacinějšími kovy, sprostil nalézací soud oba obžalované z obžaloby pro přečin dle § 11 č. 4 lich. zák.

Zmateční stížnost uplatňuje proti osvobozujícímu výroku zmateční důvod čís. 9 a) § 281 tr. ř. Právním. Nemůže býti pochybnosti o tom, že peníze, ať tuzemské, či cizozemské, kovové či papírové, pokud vykonávají funkce peněz, t. j. pokud slouží za měřítko směnných hodnot jiných statků, pokud jsou měnidlem, platidlem a uchovatelem směnných hodnot, nelze pokládati za statky úkojné, sloužící přímé spotřebě lidské. V tomto svém určení jsou peníze vždy jen prostředky, pomocí nichž se provádí převod a oběh statků a úkojných předmětů potřeby, ale z nichž statky ty ani nevznikají ani se nerozmnoužují. Pokud vykonávají své národohospodářské funkce, nelze tudíž počítati peníze ani mezi ony věci, jichž se používá (jako na př. suroviny, pomocných látek, strojů a nástrojů, obalů a t. d.) při výrobě, uschování a zasílání statků úkojných, a které takto aspoň nepřímou slouží k ukojení potřeb lidí a zvířat domácích. Jinak

jest tomu ovšem, přestanou-li kovové mince vykonávati funkce peněz, nebo, vykonávají-li je jen v omezené míře (při platech do ciziny) a stávají-li se pro obsah drahého kovu hledaným zbožím, které je v podobě neražené stále vzácnějším. O zlatu a stříbru nelze všeobecně říci, že jsou zbožím přepychovým; užívá se obou hojně v lékařství, stříbra jako léčivého běžného prostředku v zevní formě i v roztocích (argentum nitricum), zlata v zubním lékařství ke zhotovování zlatých plomb, prothés a můstků; oba kovy mají veliký význam v průmyslu jako materiál při výrobě předmětů denní potřeby (zlaté a stříbrné pláště kapesních hodinek, stříbrné přístroje a stolní náčiní, v určitých vrstvách obyvatelstva z důvodů hygienických všeobecně rozšířené a užívané), obou se upotřebuje také k účelům vědeckým a k výrobě různých předmětů, nesporně užitečných a potřebných. Ve všech těchto způsobech použití slouží oba kovy buď přímo nebo nepřímo (jako surovina) k ukojení důležitých životních potřeb lidí a jsou nesporně předměty potřeby ve smyslu § 1 lich. zák. Nevadí, že se jich neužívá k uvedeným účelům všeobecně; stačí, že jich takto upotřebuje značná část obyvatelstva a že ukojují vzhledem k zvyklostem a osobním náhledům určitých vrstev jejich životní potřeby. Vlastnost předmětu potřeby nelze jim odepřít proto, že mohou býti v některých případech nahrazeny jiným lacinějším materiálem, poněvadž při nynější nouzi o náhradní látky a hmoty jsou spotřebitelé nuceni sáhnouti i k dražším předmětům, má-li býti dotyčná životní potřeba ukojena. Z těchto úvah plyne, že pro správné posouzení věci jest nutno zjistiti, byly-li v tomto případě předmětem obchodování mince jako měnidlo a platidlo, či šlo-li nabyvatelům o drahý kov, v nich obsažený. V tomto případě nebylo by lze vyloučiti objektivní skutkovou podstatu trestného činu z důvodu v rozsudku uvedeného. Po této stránce se soud věci nezabýval a potřebných zjištění neučinil (také ne po stránce subjektivní), takže nelze rozhodnouti ve věci samé.

Čís. 681.

Trest doživotního těžkého žaláře nutno zostříti tehdy, jde-li o náhradní zostření ve smyslu § 3 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 131 ř. zák.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1922, Kr I 1204/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku porotního soudu v Jičíně ze dne 23. května 1921, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými zločinem loupeže podle §§ 190, 194 a 195 tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu a odsoudil obžalované každého k trestu těžkého doživotního žaláře, zostřeného jedním postem čtvrtletně a samovazbou v temnici s tvrdým ložem každoročně dne 24. srpna.

Důvody:

Opravný prostředek státního zastupitelstva, označený jako odvolání, po případě zmateční stížnost, jest vzhledem k svému obsahu toliko zmateční stížností dle § 344 čís. 12 tr. ř. Zmateční stížnost státního zastupi-